

Тома Пикети

КАПИТАЛЪТ
XXI век

София, 2018

Преводът е направен по изданието:

Thomas Piketty

LE CAPITAL AU XXIE SIÈCLE

Éditions du Seuil, 2013

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © Éditions du Seuil, 2013

© Симеон Ангелов, превод, 2018

© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0181-9

ТОМА ПИКЕТИ

КАПИТАЛЪТ

XXI ВЕК

Превод от френски

Симеон Ангелов

Редактор

Ани Бахчеванова

Съдържание

БЛАГОДАРНОСТИ.....	7
КНИГА И ТЕХНИЧЕСКО ПРИЛОЖЕНИЕ (УЕБСАЙТ): НАРЪЧНИК ЗА ПОЛЗВАНЕ	9
УВОД.....	13

Първа част Доход и капитал / 53

ГЛАВА 1. ДОХОДИ И ПРОИЗВОДСТВО	55
ГЛАВА 2. РАСТЕЖЪТ: ИЛЮЗИИ И РЕАЛНОСТ	93

Втора част Динамика на отношението *капитал/доход* /133

ГЛАВА 3. МЕТАМОРФОЗИТЕ НА КАПИТАЛА	135
ГЛАВА 4. ОТ СТАРАТА ЕВРОПА КЪМ НОВИЯ СВЯТ	163
ГЛАВА 5. ОТНОШЕНИЕТО КАПИТАЛ/ДОХОД В ДЪЛГОСРОЧЕН ПЛАН.....	189
ГЛАВА 6. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО КАПИТАЛ/ТРУД ПРЕЗ ХХІ В.....	229

Трета част Структурата на неравенствата / 269

ГЛАВА 7. НЕРАВЕНСТВА И КОНЦЕНТРАЦИЯ: ПЪРВИ ОРИЕНТИРИ	271
ГЛАВА 8. ДВАТА СВЯТА	305
ГЛАВА 9. НЕРАВЕНСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТРУДОВИТЕ ДОХОДИ	341
ГЛАВА 10. НЕРАВЕНСТВОТО В ПРИТЕЖАВАНЕТО НА КАПИТАЛ	377
ГЛАВА 11. ЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ И НАСЛЕДСТВО В ДЪЛГОСРОЧЕН ПЛАН	421
ГЛАВА 12. НЕРАВЕНСТВОТО СПРЯМО КАПИТАЛА В СВЕТОВЕН МАЩАБ ПРЕЗ XXI В.	479

Четвърта част Регулиране на капитала през XXI в. / 523

ГЛАВА 13. СОЦИАЛНА ДЪРЖАВА ЗА XXI В.	525
ГЛАВА 14. ПРЕГЛЕД НА ПРОГРЕСИВНИЯ ДАНЪК ВЪРХУ ДОХОДА	553
ГЛАВА 15. СВЕТОВЕН ДАНЪК ВЪРХУ КАПИТАЛА	583
ГЛАВА 16. ПРОБЛЕМЪТ С ПУБЛИЧНИЯ ДЪЛГ	615
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	653
<i>СПИСЪК НА ГРАФИКИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ</i>	661
<i>РАЗШИРЕНО СЪДЪРЖАНИЕ</i>	667

Благодарности

Тази книга е плод на петнадесет години изследвания (от 1998 до 2013 г.), посветени главно на историческата динамика на доходите и собствеността. Голяма част от изследванията са извършени в сътрудничество с други учени.

Малко след като публикувах през 2001 г. „Големите доходи във Франция през ХХ в.“, имах късмета да получа ентузиазирания подкрепа на Антъни Аткинсън и Иманюел Саез. Без тях този скромен френски проект нямаше да придобие настоящия международен размах. След като години наред, по време на моето професионално изграждане, Тони беше пример за мен, той стана първият читател на моя труд за историческото изменение на неравенствата във Франция. Антъни веднага се зае със същия тип изследване за Обединеното кралство и после за много други страни. Заедно ръководихме съставянето на два обемисти тома, публикувани през 2007 и 2010 г. С тях покрихме общо двадесет страни, създавайки най-богатата налична база данни за изменението във времето на неравенствата по отношение на доходите. С Иманюел се занимахме със случая на Съединените щати. Извадихме на бял свят данните за стремглавото покачване на доходите на единия процент най-богати след десетилетието 1970–1980 г., което повлия в някаква степен върху дебата отвъд океана. Заедно направихме редица изследвания върху теорията за оптималното данъчно облагане на дохода и капитала. Тези съвместни изследвания формираха важен източник за тази книга и тя им дължи много.

Книгата спечели много от срещата ми с Жил Постел-Вине и Жан-Лоран Розентал и изследванията, които продължаваме да правим заедно в архивите по наследствата в Париж от времето на Френската революция до наши дни. Чрез тях ми се разкри плътното и живо измерение на собствеността и капитала и проблемите на тяхното регистриране. Жил и Жан-Лоран ми помогнаха най-вече да разбера по-добре множеството паралели, както и разлики, между структурата на собствеността през *бел епока*¹ и сега, в началото на ХХI в.

¹ Бел епока (на френски: Belle Époque – хубавото време, прекрасната епоха) е период от

В своята цялост представеният труд дължи много на всички докторанти и млади изследователи, с които имах щастието да работя през последните петнадесет години. Освен директния им принос в използваните тук изследвания, техният труд и енергия захранваха климата на интелектуален кипеж, в който израстваше тази книга. Сред тях са Факундо Алваредо, Лоран Баш, Антоан Бозио, Клеман Карбоние, Фабиен Дел, Габриел Фак, Никола Фремо, Люси Гаден, Жулиен Грьоне, Елиз Юилери, Камий Ланде, Йоана Маринеску, Елоди Моривал, Нанси Киан, Дороте Рузе, Стефани Станчева, Джулиана Лондоно Велез, Гийом Сен-Жак, Кристоф Шинке, Орели Сотюра, Матьо Валденер, Габриел Зукман. Така например без ефективността, педантичността и координаторския талант на Факундо Алваредо широко използваната в този труд Световна база данни за най-високите доходи нямаше да съществува. Без ентузиазма и възискателността на Камий Ланде проектът ни за фискалната революция не би възникнал. Без прецизността и впечатляващата работоспособност на Габриел Зукман едва ли щях да докарам докрай работата за играещото голяма роля в този труд изменение във времето на отношението капитал/доход в богатите страни.

Искам да благодаря също така на институциите, които направиха възможна реализацията на този проект – на първо място, Висшето училище за социални науки, където съм старши изследовател от 2000 г. насам, и всички други оказали подкрепа поделения на Парижкото висше училище по икономика, в което съм професор от създаването му и чийто първи директор бях между 2005 и 2007 г. Приемайки да обединят силите си и да станат миноритарни партньори в проект, по-широк от сумата на частните им интереси, тези заведения позволиха създаването на скромна публична организация, която се надявам да допринесе за развитието на многомерна политическа икономия на XXI в.

Накрая благодаря на трите ми скъпи дъщери Жулиет, Дебора и Елен за любовта и силата, която ми дават. Благодаря на Жюлия, с която споделяме живота си и която е и най-добрата ми читателка. Подкрепата и влиянието ѝ на всеки етап от създаването на книгата бяха съществени. Без нея нямаше да имам енергията да докарам проекта до успешен край.

европейската история между края на Френско-пруската война (1871) и началото на Първата световна война (1914). Характеризира се с ускорен технически прогрес, икономически растеж, мир в политическите отношения и разцвет на културата и изкуството в много европейски страни, преди всичко във Франция и Великобритания.

Книга и техническо приложение (уебсайт): наръчник за ползване

С оглед да не се претоварват текстът и бележките под линия, детайлното описание на историческите източници, статистическите методи и математическите модели беше събрано в техническо приложение, достъпно на следния адрес: <http://piketty.pse.ens.fr/capital21c>.

Техническото приложение съдържа всички таблици и динамични редове, използвани за съставяне на фигурите в книгата, както и подробно описание на източниците и съответните методи. Броят на дадените под линия литературни позовавания също беше намален до необходимия минимум и те са представени по-детайлно в техническото приложение. То съдържа също така известен брой допълнителни таблици и фигури, които се споменават в бележките под линия (например „Вж. допълнителните фигури S1.1, S1.2, S1.3“, глава 1, с. 107, бележка 1). Техническото приложение и уебсайтът са създадени за допълнителна справка при четенето на книгата, така че да може да се използва на няколко нива.

Интересуващите се читатели ще намерят онлайн и всички файлове (главно във формат Excel или Stata), компютърни програми, математически формули и уравнения, препратки към първичните източници и интернет линкове към по-специализирани трудове, стоящи в основата на книгата.

Целта е тази книга да може да бъде четена от хора без техническа подготовка, като в същото време комбинацията между книга и техническо приложение да удовлетвори студенти и изследователи специалисти. Това ще ми позволи също така да актуализирам онлайн техническото приложение и съответните таблици и графики в него. Предварително благодаря на читателите и ползвателите на уебсайта, които биха пожелали да споделят с мен наблюденията и мненията си чрез електронната поща piketty@ens.fr.

*Социалните различия са основателни само
доколкото са полезни на обществото.*

Член 1,
Декларация за правата
на човека и гражданина, 1789 г.